

# **DONALD DAVIDSON: MENINGSTEORI**

## **DEN CENTRALA UPPGIFTEN FÖR EN MENINGSTEORI...**

...ÄR ATT ÅSTADKOMMA EN SEMANTISK TOLKNING AV VARJE SATS I SPRÅKET, DVS. EN TOLKNING AV SATSENS MENING

“to give the semantic interpretation (the meaning) of every sentence in the language”

DAVIDSON FÖRKLARAR HUR DET GÅR TILL ATT TOLKA SATSER I ETT VISST SPRÅK OCH DÄRMED TILLSKRIVA DEM MENING

## **1. MENING**

**EN EXTENSIONAL MENINGSTEORI ÄR ATT FÖREDRA FRAMFÖR EN INTENSIONAL MENINGSTEORI**

DISTINKTIONEN MELLAN ANALYTISKA OCH SYNTETISKA EGENSKAPER KAN INTE FÖRSVARAS (JF QUINE)

DET FINNS INGEN PRINCIPIELL MÖJLIGHET ATT SKILJA TILLFÄLLIGA FRÅN NÖDVÄNDIGA KOMPONENTER HOS ETT YTTRANDES MENING

EN MENINGSTEORI SYFTAR TILL ATT FÖRKLARA VAD MENING, ELLER INTENSION, ÄR.

DETTA INNEBÄR ATT FÖRKLARA MENING I TERMER AV NÅGOT ANNAT, ATT REDUCERA MENINGSBEGREPPET. MENINGSTEORIN BÖR DÄRMED VARA EXTENSIONAL.

MENINGEN HOS ETT SPRÅKLIGT UTTRYCK FÖRKLARAS I TERMER AV DESS OMFÅNG, DVS. DET SOM UTTRYCKET KAN TILLÄMPAS PÅ

MENINGEN HOS EN SATS FÖRKLARAS I TERMER AV DESS OMFÅNG (EXTENSION), DVS. DET SOM SATSEN ÄR SANN OM

## FOKUS LIGGER PÅ SATSMENING

EN SATS EXTENSION UTGÖRS AV DESS

(i) VERIFIKATIONSVILLKOR?

– NEJ; FUNGERAR INTE VERIFIKATIONSVILLKOR? – FUNGERAR INTE.  
(SE QUINES KRITIK AV DEN LOGISKA POSITIVISMEN I *TWO DOGMAS*).

(ii) SANNINGSVILLKOR?

– JA; FÖRUTSATT ATT BEGREPPET SANNING INTE INNEBÄR AT DET  
FÖRELIGGER EN KORRESPONDENS MELLAN SATSEN OCH DET  
FÖRHÅLLANDE SATSEN UTTRYCKER.  
EFTERSOM REFERENS OCH EXTENSION ÄR ONTOLOGISKT  
OBESTÄMDA KAN INTE SANNINGSBEGREPPET VILA PÅ  
KORRESPONDENS.

ALLTSÅ:

(M) EN SATS MENING UTGÖRS AV DESS SANNINGSVILLKOR

FÖLJAKTLIGEN:

ATT FÖRSTÅ EN SATS MENING INNEBÄR ATT KÄNNA TILL VILKA  
VILLKOR SOM ÄR UPPFYLLDA (DE OMSTÄNDIGHETER SOM RÅDER)  
DÅ SATSEN ÄR SANN

s is true iff T

s=sats

T=sanningsvillkor

## HUR KAN VI BESTÄMMA EN VISS SATS S SANNINGSVILLKOR?

### **QUINE: REFERENS ÄR "OUTGRUNDLIG"**

DET ÄR OMÖJLIGT ATT PÅ EMPIRISK VÄG AVGÖRA VAD ETT ENSKILT UTTRYCK STÅR FÖR (UTTRYCKETS REFERENS)

(i) EMPIRISKA TEORIER ÄR UNDERBESTÄMDA.  
EMPIRISKA DATA ÄR DE FACTO OTILLRÄCKLIGA FÖR ATT  
BESTÄMMA EN TEORIS EXTENSION (DUHEM)

(ii) DET ÄR OMÖJLIGT ATT AVGÖRA OM DATA OM ETT YTTRANDE  
(DVS. ANVÄNDNINGEN AV ETT GIVET UTTRYCK) GÄLLER  
UTTRYCKETS MENING ELLER TILLFÄLLIGA OMSTÄNDIGHETER I  
YTTRANDEKONTEXTEN (QUINE)

(i) OCH (ii) MEDFÖR ATT MENING ÄR OBESTÄMD

DAVIDSON HÄVDAR ATT MENINGEN HOS ETT ENSKILT UTTRYCK I  
ETT VISST SPRÅK (ENKELT ELLER KOMPLEXT — SATS, SATSDEL,  
ORD) BEROR AV MENINGEN HOS ALLA UTTRYCK I SPRÅKET KAN  
INGÅ I

"we can give the meaning of any sentence (or word) only by giving the  
meaning of every sentence (and word) in the language"

## **2. KOMPOSITIONALITETSPRINCIPEN**

KOMPOSITIONALITETSPRINCIPEN UTGÖR SVAR PÅ FRÅGAN OM VILKEN RELATIONEN ÄR MELLAN MENINGEN HOS SATSEN OCH MENINGEN HOS SATSDELARNA

ETT **ADEKVANSVILLKOR** FÖR MENINGSTEORIN

”a satisfactory theory of meaning must give an account of how the meanings of sentences depend upon the meanings of words”

DVS: EN MENINGSTEORI **MT** FÖR ETT NATURLIGT SPRÅK **L** MÅSTE FÖRKLARA (KLARGÖRA) HUR MENINGEN HOS EN SATS **S** BEROR PÅ MENINGEN HOS VAR OCH EN AV DESS DELAR (KOMPONENTER) SAMT PÅ HUR DESSA DELAR ÄR KOMBINERADE (KOMBINATIONSSÄTTET) FÖR ATT VARA RIMLIG

**KOMPOSITIONALITETSPRINCIPEN**

ATT NATURLIGA SPRÅK ÄR KOMPOSITIONELLA INNEBÄR ATT

MENINGEN HOS ETT SAMMANSATT UTTRYCK **SU** BESTÄMS AV MENINGEN HOS DE ENKLA UTTRYCK **SU** BESTÅR AV OCH DET SÄTT PÅ VILKET DE ENKLA UTTRYCK ÄR KOMBINERADE I **SU**.

KOMPOSITIONALITET FÖRKLARAR HUR KOMPETENTA TALARE AV ETT VISST SPRÅK **L** KAN UTTRYCKA OCH FÖRSTÅ EN OBEGRÄNSAD MÄNGD SATSER I **L**

### 3. VILKEN SORTS TEORI ÄR EN MENINGSTEORI?

EN MENINGSTEORI KONSTRUERAS FÖR ETT PÅ FÖRHAND IDENTIFIERAT SPRÅK, OCH TAR SIN UTGÅNGSPUNKT I FORMELLA och STRUKTURELLA EGENSKAPER SOM FÖREKOMMER HOS ALLA NATURLIGA SPRÅK (SS KOMPOSITIONALITET)

“parts of sentences have meanings (...) in the ontologically neutral sense of making a systematic contribution to the meaning of the sentences in which they occur”

MENINGSTEORIER ÄR OBEROENDE AV METAFYSISKA TEORIER OM MENINGENS NATUR (t ex. ifall meningar är t ex mentala representationer eller abstrakta entiteter)

BEHÖVER EN FUNGERANDE MENINGSTEORI INNEHÅLLA PRIMITIVA UTTRYCK?

– NEJ

BEHÖVER EN FUNGERANDE MENINGSTEORI INBEGRIPA HÄRLEDNINGS- OCH PROJEKTIONSREGLER?

– NEJ

MENINGSTEORIN FÖRUTSÄTTER EN TEORI OM SANNING (jf mening är sanningsvillkor)

## 5. TARSKIS SANNINGSDEFINITION

TARSKIS DEFINITION AV SANNING I TERMER AV SATIFIERING ÄR METAFYSISKT NEUTRAL.

TARSKIS T-SCHEMA (T) ANVÄNDS FÖR ATT FÖRKLARA MENING I TERMER AV SANNING.

(T) s är T-i-L omm p

s=s är en strukturell beskrivning av en sats S i objektspråket vars mening ska bestämmas

T=sann

L=det språk vars mening teorin behandlar

p=p är en sats i metaspråket och beskriver de villkor som är uppfyllda då s är sann

ex. ”The grass is growing” är sann-på-engelska omm gräset växer

är sann=satisfierar (T)

“a correct theory of meaning of language **L** should entail all sentences in **L** obtainable from schema (T)”

DAVIDSONS ANALYS AV MENING I TERMER AV SANNING (SATIFIERING) VISAR ATT MENINGSBEGREPPET INTE ÄR NÖDVÄNDIGT FÖR MENINGSTEORIN, OCH ATT MENING KAN FÖRKLARAS GENOM SANNING.

NÄR ALLA SATSER FÖRTS TILLBAKA PÅ T-SCHEMAT HAR VI DEFINIERAT ”MENING-I-L” MED HJÄLP AV TARSKIS EXTENSIONALA SANNINGSBEGREPP.

”a theory of meaning for a language L shows ‘how the meanings of sentences depend upon the meanings of words’ if it contains a (recursive) definition of truth-in-L”

## 6. FÖRSTÅELSE

ATT FÖRSTÅ  $p$  ÄR ATT VETA MENINGEN HOS  $p$   
—VAD ÄR DET MAN VET?

DET SOM EN KOMPETENT TALARE AV ETT VISST SPRÅK  $L$  VET (har kunskap om), OCH SOM LIGGER TILL GRUND FÖR ATT TALAREN KAN SPRÅKET  $L$  (är en kompetent talare av  $L$ ), ÄR SANNINGSBEGREPPET FÖR  $L$ . TALREN VET VAD DET INNEBÄR ATT SÄGA ATT EN SATS I  $L$ , VILKEN SOM HELST, ÄR SANN.

“to know the semantic concept of truth for a language is to know what it is for a sentence (...) to be true (...) this amounts to (...) understanding the language”

”speakers of a language can effectively determine the meaning or meanings of an arbitrary expression (if it has meaning)”

## **7. RADIKAL TOLKNING**

VI FÖRSTÅR ETT YTTRANDES MENING NÄR VI KÄNNER TILL DESS SANNINGSVILLKOR

VI TILLSKRIVER YTTRANDET MENING GENOM ATT BESTÄMMA DESS SANNINGSVILLKOR I ENLIGHET MED (T)

**—MEN HUR TILLÄMPAR VI (T)?**  
HUR BÖRJAR VI KONSTRUERA MENINGSTEORIN?

VI BESTÄMMER (FASTSTÄLLER) SANNINGSVILLKOREN HOS YTTRANDE *U* GENOM ATT TOLKA TALARENS BETEENDE DÅ HON YTTRAR *U*

**—MEN HUR TOLKA EN TALARE VARS SPRÅK ÄR OKÄNT FÖR OSS?**

“we can sometimes tell that a person accedes to a sentence we do not understand”

**NÅGRA PROBLEM SOM GÅR ATT LÖSA RENT PRAKTISKT**

(i) HUR KAN VI AVGÖRA ATT ETT YTTRANDE UTTRYCKER EN SATS?

(ii) HUR KAN VI VETA ATT TALAREN TALAR SANNING (T EX INTE LJUGER)?

(iii) HUR VET VI ATT SATSEN SOM TALAREN YTTRAR FAKTISKT ÄR SANN? —KANSKE TALARENS TROSFÖRESTÄLLNING ATT SATSEN HON YTTRAR ÄR SANN ÄR FELAKTIG.

**ETT PROBLEM AV PRINCIPIELL NATUR:**

**DEN INTENSIONALA CIRKELN**

MENING OCH TROSFÖRESTÄLLNINGAR HÄNVISAR TILL VARANDRA (SE AVSNITT 1 OVAN; QUINE ”Three dogmas”)

DET ÄR OMÖJLIGT ATT SKILJA DET HOS ETT YTTRANDE SOM ÄR UTTRYCK FÖR TALARENS TROSFÖRESTÄLLNINGAR FRÅN DET SOM UTGÖR UTTRYCKETS MENING

**—HUR GÅ VIDARE ??**

## 9. VÄLVILLIGHETSPRINCIPEN

### ANTAG ATT

(a) TALARENS YTTRANDE ÄR MENINGSFULLT  
“MAKING SENSE OF INDIVIDUAL UTTERANCES”  
MEANINGFULNESS

(b) TALAREN ÄR RATIONELL  
TALAR SANNING, TÄNKER LOGISKT  
“MAKING SENSE OF THE SPEAKER”  
RATIONALITY

”maximize agreement”

”maximize self-consistency”

ÅHÖRAREN H UPPFATTAR DET SOM ATT TALARE A TROR ATT p  
ENLIGT VÄLVILLIGHETSPRINCIPEN GER DETTA H ANLEDNING ATT  
ANTA ATT A TALAR SANNING

(1) A TROR ATT p  
(2) A HÅLLER p FÖR SANN-I-L  
(3) p ÄR SANN-I-L  
A=talaren  
p=sats

(1) ÄR SKÄL ATT ANTA (2), OCH (2) ÄR SKÄL ATT ANTA (3)  
(FÖRUTSATT ATT DET SAKNAS EVIDENS FÖR MOTSATSEN)

NATURLIGA SPRÅK INNEHÅLLER UTTRYCK SOM ÄR  
KONTEXTBEROENDE (DERAS MENING BEROR PÅ SAMMANHANGET  
DE YTTRAS I)  
DET ÄR DÄRFÖR NÖDVÄNDIGT ATT ANTA ATT SANNINGEN HOS EN  
YTTRAD SATS ÄR RELATIV TID OCH PLATS SAMT TALARE (FÖRUTOM  
SPRÅK)

## **10. TESTBARHET UTAN EMPIRISM**

**MENINGSTEORI ÄR EMPIRISK I BETYDELSEN ATT TEORIN ÄR TESTBAR**

**MENING ÄR DÄREMOT INTE EMPIRISK**

**VI MÅSTE SKILJA MELLAN MENINGEN HOS EN SATS OCH DEN EVIDENS (BEVIS) VI HAR FÖR ATT ANTA ATT SATSEN HAR EN VISS MENING**

**OBSERVATIONER AV TALARENS BETEENDE GER POSITIV ELLER NEGATIV BEVISNING FÖR EN VISS TOLKNING AV TALARENS YTTRANDE, MEN OBSERVATIONERNA UTGÖR INTE MENINGEN HOS YTTRANDET.**

**—EN SATS MENING UTGÖRS AV DESS SANNINGSVILLKOR**

**MENINGSTEORINS SYFTE ÄR ATT FÖRKLARA VAD DET ÄR EN KOMPETENT TALARE T AV SPRÅKET L VET SOM GÖR ATT T KAN FÖRSTÅ VAD ETT YTTRANDE, VILKET SOM HELST, I L BETYDER.**